

ספר

נודע ביהודה

כולל

שמונה מאות וחמשים וחמש שאלות ותשובות
בארבעה חלקי שלחן ערוך.

סאה

רבינו הגדול, הגאון האמתי, מופת הדור, רבן של כל בני העלה
בקשת מן יחזקאל סגל לנדא וצוקל.

מהדורא תנינא

חלק אורח חיים ויורה דעה.

נוסף על הראשונים מפתח כולל, ומראה מקום בש"ס בבלי וירושלמי ופוסקים, גם הנהגות היידישנים:
(א) מהרב הגאון המפורסם כבוד מו"ר ברוך פרענקל זצ"ל אב"ד ק"ק לייפניק. (ב) מהרב הגאון המפורסם
כבוד מו"ר ר' יוסף שאול הלוי נאמאנואהן זצ"ל אב"ד ק"ק לבוב.

ועתה יצא לאור מחדש בהוספות גדולות חדשות נכבדות ויקרי ערך מאד נעלה.

ואלה הן הוספות החדשות אשר הוספו בשורת נודע ביהודה הזה על כל שלפניו:

- | | |
|---|---|
| <p>(א) קונטרס אחרון. קובץ חמשה עשר תשובות נוספות
אשר השיב רבינו הגאון מו"ר יחזקאל סגל לנדא זצ"ל
לחלמיש הגאון מו"ר אליעזר פלעקלעס זצ"ל, מחקרים
מספר שו"ת תשובה מאתכה חלק א' וב' וז', ומספר
עולת חודש השלישי להגאון זצ"ל.</p> <p>(ב) וזאת ליהודה. קובץ חרדי נאונים שרי התורה. מהם
נעתקו סב"ק ומהם נעתקו מספרים אשר כבר ראו אור.</p> | <p>(ג) ציונים ומ"מ. כולל ציונים והערות וסדרה מקומה לספר שו"ת
גדולי האחרונים אשר שקלו וסרו בשורת נודע ביהודה.</p> <p>(ד) מפתח כללי מכל הדינים והענינים ועקר והלכות הנצרכים בכל
ספרי שו"ת נודע ביהודה לסדרה בנקל עמ"י מו"ר א"ב.</p> <p>(ה) אנשי שם. מפתח לסדרה שסות כל הדברים הנאונים אשר
החליטו השוכתות עם הגודע ביהודה.</p> <p>(ו) הנהגות מהרי"ל. בעל נודע ביהודה הלכות מספר
עולת חודש לחלמיש הגאון מו"ר אליעזר פלעקלעס זצ"ל.</p> |
|---|---|

נרשם בהנהגה מחייקת, וכל ההשקפות באו על מקומם כפינו הספר, ולזהו תוצאת הספר עתה בתבליט השלמות והיחודי נרשם
גם כתב הרבנות אשר נרשם אלוהי קודש ישראל בפראג לרבינו המחבר בעל נודע ביהודה זצ"ל שנמצא באוצר כתבים עתיקים.

שם שמות הנאונים בעלי החדשים נרשמים מעבר להן זה

ועתה הוספו שבעה תוספות חדשות נחוצות וחשובות כמבואר מע"ל

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ט

חוצאת „הלכה ברורה“

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ד

ניו יורק נ. י.

תשובה לכבוד הרבני המופלא ומופלג בתורה ובחכמה מהר"ר שמואל נר"ו חד מבי דינא רבא דק"ק מנהיים יצ"ו:

מעלתו מזה שספק הרמב"ם עליו
שם סוף הלכה י"ב להחמיר במעות
הנמלא בין חולין למעשר שני אם חסר
מחלה של מחלה ומעלתו ראה לתוך
דש יס לפניו חזקת איסור שהרי מזה
שם לפניו מעות מעשר מלד יס
ומעות חולין מלד זה ומעשר ססיוק
של זה שנמלא בלחלה כחתיבה משני
חתיכות : הגה גם לפני עלה ק'
במהשגב אלא שאין צורך לזה דהרי
אין קי"ל אי אפשר לנמלא אפי'
בזיון חסר וכמו שספק הרמב"ם
בפ"ט מלכותו רוצה הל' ח' ואל"כ
מעות הנמלא ממנו בין מעות חולין
למעות מעשר שני דהיינו מחלה על
מחלה היינו באומדן הדעה הוא
נראה ממושל אצל צבירור ובזמנת
שיהיה ודאי כן אי אפשר דהרי אי
אפשר לנמלא ואל"כ נשאר הספק
לאיזה מקום חסר קרוב יותר וזה
ספק ממנה הסורן ידיעה יתכן
להחמיר במספרין : דברי דה"ס :

תשובה להגאון מוהר"ר ישעי' גר"ו אב"ד דק"ק ברעסלי :

ומה שהקשה עוד לפי מה דקיי"ל בתרומה גדולה בזה"ל ששיעורה צל שזהו שיהא עומדת לשריפה וינתנה לכל כהן שירצה והכהן רשאי לקיימה ולהניחה עד שיש צורך ליהנות ממנה בשעת שריפה כמבאר ביו"ד סימן ס"א"ל סיפרי י"ט ע"ב. ומזהו ליתן מעט הגזן מדוע נשמה דין ח"ד בזה"ל שכתב רמ"א בסי"ט שכ"ב כשזורפין החלה עושין לה היסק בפי"ע ומה לא יתו החלה לכהן והוא רשאי ליהנות הן להסיקו חמה הנשכילו וכן להחם כי תטרו בימי הקור בו' לענין נחילה לכהן למה גרע שם נתינת חלה מענין תרומה גדולה.

והנה באמת לעיני הדק טבל לומר שבאמת דין שיהיו שזה וגם החלם
אם הישראל רוצה ליתנה לבסוף והבסוף יתחזקם עד שיוכל ליהנות
ממנה בשעת שריפה הנון שעות כן . אלא כיון שהחלם בזה"ל שיטרה
בכ"ס ואין זה כדי נתינת לבסוף המתייה הישראל שבכל לב שהוא אין הדבר
כדאי ואם יומא שהישראל יתחזק אלא עד יתפרסמו חלום חלום הדבר ויוליכום
לבסוף יש לחוש לתקלה שהישראל עלמיו יסיק בזהם התמור ודרי אין הישראל
רשאי ליהנות משריפה לבן לא הזכיר הש"ע נתינתה לבסוף . אבל בתרומה
כיון שיש תרומה מעשר שיש לס שיעור זה ודאי לידך להוליכה לבסוף
ולפעמים לאוי עלמיו יש לו תבואה והוא טמן תרומה גדולה וגם תרומה
מעשר ומזרק התרומה גדולה עם התרומה מעשר ומזליך לבסוף ולכן כתב רמ"א
בשפיח

ובגוף שאלה שלו שבעה שאלות לפני ה' והוא לא הולך לו על דעתו. דע אהובי זה שפוגעת לדמורתי בירושלמי בגימין ססויען שאין לך עם במקומך הירושלמי הניי מעתיק לך הלשון. אחת עובדה קומי רב אחי וגוי שהיה חייב לישראל מעות ואמר לו הפרש עליהן מחקי אחר למי ולא תמין אלא העובד מעות את הכסף כו' להיות מפרש עליהן מחקו בשהלוא ע"מ כן הא לא הלואו ע"מ כן לא ר' זעירא אחר אפילו לא הלואו ע"מ כן חליה דר"מ מן הדא וכן בן לוי שהיה חייב לישראל מעות אחר לו הפרש עליהן מחקי לא יהיה גובה ומפרש שאין לוי עושה לוי שלא אחר אלא לא יהיה גובה ומפרש לא משלו מפרש והפוסקים לא ביטלו פלוגתא וזוהי הכרעה דה רב הרשב"ל בחידושיה הביא פלוגתא א' אבב גרר' וב"ז לא הכריע אחסם מדתכח ואיבא מאל' דלסר אפילו ברשות כיון שלא הלוא מתחלה ע"מ כן משמע שדברי ר' זעירא הם עיקר ודברי האוסר טעם. וגם לכאורה ראי' של רב אחי בירושלמי מעות דמציא ראי' מתשנתו מדתן המלוא כו' להיות מפרש ע"מ כו' ודלמא הכי תמן ששהלוא היתא מתחלה לך ממש סיבא שחם הלואו בפני ז"ד א"י יגולו רשות מן היורשין ופירש"י דיש כח ביד ב"ד להטיל חוב ב"ד על כל הכהונה וליה כו' וזהו שייך אם היתה תחלה ההלואה ע"מ כן אבל אם לא היתה תחלה ההלואה ע"מ כן מה מועיל שהיה בפני ב"ד והרי לא הטילו ב"ד חוב זה על כל הכהונה אבל לעולם כשהם עומים בפנים מועיל רשות שלהם אפילו לא הלואו ע"מ כן. וגרר' כאשר שנים על לבבא הוי דמורתי בירושלמי כמה עליגי ובשלמא ר' אחי שמציא ראי' מתשנתו אף שמהתוספתא שמציא ר' זעירא משמע דהסבך סבך דמסתמו עיקר ומה מועיל התוספתא לסבור המנהג ורבי לא שנה ר' חייה מ"ל' אבל ר' זעירא שמציא ראי' להיתר מהתוספתא שמהתוספתא פ"ז דלמא ח"י יענה למסתמו ולמה סומך על התוספתא נגד המשנה וליהמר שסבך משנתנו לאו דוקא ומה דוקא:

ולכן נלע"ד דהיי אמוצא בירושלמי פלוגי במחלוקת הר"ה ורמב"ם דפלוגי במה דמתיא רבי אומר יורשין שירשו קרקע שדעת הר"ה ו' ו' דעת ההוס' דקאי אסיפא עיין בגיטין למ"ז ע"ב בזה"ב ד"ה תריא ו' , ורמ"ה נאם עסם דלכך א"ל ליעול רשות לפי ששכסהלום בדי"ד הוה מלוה כשער וכשרוהו חייבים שלם . והרמב"ן חולק ומפרש דקאי ארישא דכשישורו קרקע מועיל רשות ואם לא ירשו איש מועיל רשות , ועיין בחידושי רשב"א ולפירוש הר"ה משנתו פליגא אדרי' אליעזר בן יעקב דלדמי שם משפירם בחזקת רשות דכ"ה ע"ה וזמזקת עיני ישראל . ולפ"י לפירוש הר"ה גם כהלוה בפני ב"ד לר"ך ע"כ שיהיו יורשיה ויורשו א"כ חפילו אל הלוה ממחלה ע"ד כך אם הלוה נאם לו רשות וההלוה היתה בפני ב"ד דמיחשב כשער למא לא יועיל כמו כהלוה ממחלה ע"ד כך א"ו שיעקר דין דמיעקרו לא חקינן דהמייס רק כהלוה ממחלה ע"ד כך . זו דעת ר' אחי בירושלמי אצל ר' זעירא סובב כפירות רמב"ן ורבי ארישא קאי ומשנתנו שפיר סברה כרביא' דסומך על אישוי הדבב ועל עיני ישראל לכך צנינן הלוה ממחלה על כך אצל כההלוה קיים מועיל רשות שלו חפילו לא כהלוה ע"ד כך ויחין דרמב"ם א"כ בפ"ו ממעשר הל' ז' כתב כך שירשו קרקע ארישא א"כ פוסק בר' זעירא . ועוד נלע"ד ראימ' מדברי הרמב"ם שפוסק בר' זעירא שגרי דרמב"ם שם ס' ה' התחיל הלוה ממחלה מזהו חא הכהן וחס' הלוי ואח' העני לדיות מפריש על אוחן ממנה וסוב בסוף הל' ז' כתב ואם כהלוה בדי"ד ע"מ שפירוש על מנהו חלו כו' . והדבר כלאורה מיותר שגרי התחיל המלוה כו' לדיות מפריש על אוחן הממנה וכלל על סוכבים שוב לו דבריו ולתה חזר לשטתו כן . ולא עוד אלא שזו עיני דבריו שבתחלת דבריו בהל' ה' כתב המלוה כו' לדיות מפריש על אוחן הממנה ולא כתב על מנה ובסוף הל' ז' כתב על מנה , אלא הוא הדבר שדברתי שסומך על שבע ועל עיני עולם ודאי שלא שיעבדו הב"ד אח' השבע ועיני עולם כי אם כשהיתה ההלוה בפני ב"ד ממחלה ע"ד כך . לכן דקדק דרמב"ם וכתב על מנה אצל בבתחלת דבריו לא לקפידא על מנה דהיה מפרש עליהן אלא העתיק לשון המשנה כדדט ואורחא דמלתא נקט ולא לקפידא לכן לא כתב על מנה . בזה נחתי בזה סלקי שדבריו ר' זעירא קאי ויכול להפריש עליהן אצל רשות ממעני לר"ך . וגם זו אמינא דוקא אם הוא באופן שחלף אל ידו חייב לו הים ב"כ טמן תתעשר שכל לזה העני כפי

*עד שמה שחידש אלמ"ו בהלום המהפך
 ז"ל צהלה ובחרומה לדהויא מדי עכל
 חסה אחס פוסרה כל הכרי חבל מ"מ
 צריך לקיים מלות מנהיגה שיהיה בכדי
 נמינה לכהן, אין הכוונה שיש כאל שתי
 הפרשות זו אחר זו והם הרים שחיו
 הוסר הכרי צחרומה והעיסה צהלה וחל"ל
 צריך להביא עוד ולהפריש שיעור כדי
 נמינה לכהן, אז אי אפשר לומר שחוס
 כמה עשמים, חדל בדחשכה שנה כ"ה ע"ה
 ובחשכה יבחות ע"ד ע"ה דרשיק עמלה
 חרומותי שחרומה עמלה מוסרה בהנאה
 ודש חרומותי בשמי חרומות הכמות מדבר
 אחס חרומה עקורה ואלה חרומה עמלה
 צבצרות דף ל"ד דרשיק משמרת חרומותי
 בשמי חרומות אחס חרומות עקורה ואלה
 חרומה הלוי. ומקשים החוס' בהם' שבה
 ובחשכה צבורות שם אך לית שגם חרומות
 מקרה זה עקורה ומעלה ומלתי ומחנתי
 החוס' דמלך דרש חרומות עמלה להסיר
 בהנאה ומשמרת שייך בחלית' ע"ה ומעלה
 שחל בכל חרומה שתי הפרשות אחס
 להסיר מעכל וחלס למלות נמינה לכהן
 אחס קסה מנ"ל לחדש חרומה עמלה
 להלם חרומותי דהיינו שמי חרומות קח
 אחד על חרומה כל שחל שחמיר מעכל
 ושמי חרומה שיעור כדי נמינה, ועוד שם